

Inhoudsindicaties:

Onthouden goedkeuring door de classis aan volgende stappen in de samenwerking GKv-NGK. De classis heeft de mogelijkheid om tegen een vernietiging van haar besluit door de particuliere synode in hoger beroep te gaan bij de generale synode. Het behoort niet tot de taak van de particuliere synode om naast de vernietiging zelf alsnog goedkeuring aan het kerkenraadsbesluit te geven.

Uitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederlanden van Meppel, bijeen te Elspeet

inzake:

het hoger beroep van de classis Kampen (appellant) tegen de uitspraak van de particuliere synode Oost d.d. 8 december 2016 inzake het verzoek d.d. 9 mei 2016 van GKv Kampen-Noord en GKv Kampen-Zuid om goedkeuring van de effectuering van de kerkenraadsbesluiten 4 en 5 uit het rapport 'Een wonder in onze ogen'.

I. Materiaal

1. rapport 'Een wonder in onze ogen' over samensprekingen GKv Kampen-Noord, Kampen-Zuid en NGK Kampen met daarin de besluiten 1 t/m 5 d.d. september 2011;
2. beleid ten aanzien van homoseksualiteit van de kerkenraad van de NGK Kampen d.d. januari 2013;
3. brief GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid aan de classis Kampen d.d. 15 juni 2015 met als bijlage het advies deputaten kerkelijke eenheid d.d. 18 mei 2015;
4. acta classis Kampen d.d. 24 september, 8 oktober, 29 oktober en 2 december 2015;
5. voorstel van de door de classis aangestelde commissie inzake de vraag van GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid d.d. 13 november 2015;
6. brief GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid aan de classis Kampen d.d. 21 november 2015;
7. beroepschrift GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid aan de particuliere synode d.d. 9 mei 2016;
8. concept besluit deputaatschap kerkelijke rechtspraak van de particuliere synode Oost d.d. 8 oktober 2016;
9. besluit van de particuliere synode Oost 2016 d.d. 8 december 2016;
10. acta van de buitengewone vergadering van classis Kampen, gehouden op 12 januari 2017 te Kampen-Zuid;
11. hoger beroepschrift van classis Kampen aan de generale synode Meppel d.d. 12 januari 2017;
12. verweerschrift GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid d.d. 10 februari 2017;
13. concept acta van de buitengewone vergadering van classis Kampen, gehouden op 16 maart 2017 te Kampen-Noord.

II. Procesverloop

1. Overzicht procesverloop

Na samensprekingen met de NGK Kampen vanaf 2008 komen de kerkenraden van de GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid in september 2011 op basis van het rapport 'Een wonder in onze ogen' betreffende de

samensprekingen tussen de NGK te Kampen en de GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid, tot een vijftal besluiten te weten:

1. om geen leden van elkaar te accepteren zonder wederzijds goedvinden;
2. om eventuele censuur over te nemen;
3. om elkaars belijdende leden toe te laten tot het avondmaal;
4. dat de (emeritus) predikanten verbonden aan de GKv's te Kampen-Noord en Kampen-Zuid voor kunnen gaan in diensten van de NGK te Kampen en de mannelijke (emeritus) predikanten van de NGK te Kampen voor kunnen gaan in diensten van de GKv's te Kampen-Noord en Kampen-Zuid;
5. de mogelijkheid te openen gezamenlijk kerkdiensten te houden; in deze diensten zullen geen vrouwelijke ambtsdragers functioneren.

In 2012 vragen de kerkenraden van GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid – conform de 'Regeling voor plaatselijk contact en samenwerking zonder landelijke overeenstemming' – aan de classis Kampen goedkeuring voor deze besluiten.

Deze goedkeuring wordt voor de punten 1 - 3 gegeven maar niet voor de punten 4 en 5 omdat de kwestie van de vrouw in het ambt deze goedkeuring belemmert.

Door de Generale Synode van Ede 2014 is deze belemmering weggenomen (acta artikel 7-13, besluit 3 en 4) en hebben de GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid na een positief advies d.d. 18 mei 2015 van Deputaten Kerkelijke Eenheid in september 2015 goedkeuring aan de classis Kampen verzocht voor de punten 4 en 5 uit het rapport 'Een wonder in onze ogen'.

Gezien het gewijzigd beleid van NGK Kampen ten aanzien van homoseksualiteit d.d. januari 2013 (*'We aanvaarden een homoseksuele broeder en zuster in het geloof, ook zij die samenleven in een duurzame relatie van liefde en trouw. De gemeente is een herberg voor iedereen die bij de Heer wil schuilen en Hem wil volgen. Levend van zijn genade zijn ze daarom ook van harte welkom aan de tafel van de Heer'*) is door GKv Kampen-Noord en Zuid voor de gezamenlijke avondmaalsvieringen een modus vivendi vastgesteld die luidt:

'Dat op de betreffende zondag, ter wille van gewetensbezwaren van sommige leden van de gemeenten en ter voorkoming van uitsluiting van anderen van deelname aan het avondmaal, altijd wanneer de NGK verantwoordelijk is voor de morgendienst, een van de GKv's verantwoordelijk zal zijn voor de middagdienst, of omgekeerd'.

De classis Kampen benoemt een commissie die een besluit omtrent de gevraagde goedkeuring moet voorbereiden en het rapport van deze commissie wordt op 2 december 2015 op de classis Kampen behandeld. De classis Kampen besluit op 2 december 2015 geen goedkeuring te verlenen om over te gaan tot kanselruil en gezamenlijke diensten met de NGK te Kampen en roept de kerken in Kampen- Noord en Kampen-Zuid op in de contacten met de NGK hun teleurstelling uit te spreken over het veranderen van de regels inzake toelating tot het avondmaal voor homoseksueel samenlevende broeders en zusters, wetende dat de regels in de GKv anders zijn.

Op 4 april 2016 wordt het besluit aan beide kerkenraden toegestuurd (pas op dit late tijdstip als gevolg van een verzendfout van de deputaat scriba) en de kerkenraden van Kampen-Noord en Zuid gaan op 9 mei 2016 in beroep bij de particuliere synode Oost tegen het besluit van classis Kampen d.d. 2 december 2015.

Op 8 december 2016 spreekt de particuliere synode Oost, in afwijking van het uitgebrachte advies van haar deputaatschap kerkelijke rechtspraak, uit dat de classis Kampen ten onrechte de goedkeuring heeft onthouden aan de besluiten 4 en 5 uit het rapport 'Een wonder in onze ogen' en verleent zij alsnog goedkeuring. Ook wordt uitgesproken dat de particuliere synode Oost het betreurt dat de classis de beide kerkenraden heeft opgeroepen om in hun contacten met de NGK Kampen hun teleurstelling uit te spreken over het veranderen van de regels inzake toelating tot het Heilig Avondmaal. De particuliere synode voegt hieraan toe dat de bedoeling van deze oproep, in gesprek blijven over de toelating tot het heilig avondmaal en verder te komen dan de huidige modus vivendi, wel gehonoreerd dient te worden. Hierbij wordt onder meer overwogen dat eenheid van het Woord van God en de belijdenis van de kerken wordt erkend en beleefd. De kerkenraden ervaren in het standpunt ten aanzien van duurzaam samenlevende homoseksuele gemeenteleden geen verschil in erkenning van Woord en belijdenis maar zijn zich bewust

van het verschil in toelating. Reden waarom de *modus vivendi* is opgesteld. De particuliere synode overweegt voorts dat niet opnieuw goedkeuring is verzocht voor toelating van leden tot elkaars avondmaal nu daarvoor reeds in november 2012 goedkeuring is verleend. Voorts wordt aangevoerd dat de *modus vivendi* niet in strijd is met art. 6a van de Generale regeling zonder landelijke overeenstemming nu er geen duidelijke landelijke algemene uitspraken en regels zijn wat betreft toelating tot het heilig avondmaal van duurzaam samenlevende homoseksuele gemeenteleden.

De particuliere synode overweegt dat beide kerkenraden hun verantwoordelijkheid hebben genomen door te laten zien dat het verschil in toelatingsbeleid een punt is om samen over te spreken en te trachten hierin op één lijn te komen.

De classis Kampen gaat op 12 januari 2017 in hoger beroep bij de generale synode tegen de uitspraak van particuliere synode Oost d.d. 8 september 2016 nu zij de uitspraak van de particuliere synode Oost in strijd acht met het Woord van God en het kerkelijk recht en daarmee schadelijk voor de opbouw van de gemeente.

2. Omschrijving van het oorspronkelijke geschil

Onderwerp van geschil is het onthouden van goedkeuring door de classis Kampen aan effectuering van de besluiten 4 en 5 uit het rapport 'Een wonder in onze ogen' betreffende kanselruil en gezamenlijke erediensten van GKv Kampen-Noord en Zuid met NGK Kampen.

De goedkeuring is door de classis geweigerd omdat de NGK Kampen het toelatingsbeleid tot het heilig avondmaal heeft gewijzigd voor wat betreft de toelating van in een duurzame relatie van liefde en trouw samenlevende homoseksuele broeders en zusters. Dit toelatingsbeleid verschilt van het beleid van de GKv Kampen-Noord en Zuid.

De kerkenraden zijn van mening dat deze goedkeuring ten onrechte is geweigerd en de classis hiermee buiten de bevoegdheden is getreden die de kerkorde en de 'Generale regeling voor plaatselijk contact en samenwerking zonder landelijke overeenstemming' aan de classis hebben verleend.

3. Samenvatting hoger beroepschrift classis

Hoger beroepschrift classis d.d. 12 januari 2017

1. De classis is van mening dat door de particuliere synode ten onrechte goedkeuring is verleend aan effectuering van de besluiten 4 en 5 uit 'Een wonder in onze ogen' omdat geen overeenstemming is in de regels die op grond van Schrift en belijdenis voor het kerkelijk leven moeten gelden zoals dat vereist wordt in art. 6a van de 'Generale regeling voor plaatselijk contact en samenwerking zonder landelijke overeenstemming'. Daarmee acht de classis de uitspraak van de particuliere synode Oost in strijd met het Woord van God en het kerkelijk recht en schadelijk voor de opbouw van de gemeente. Concreet voert zij aan dat er gebrek is aan eenheid van denken ten aanzien van de toepassing van het zevende gebod met betrekking tot homoseksueel samenlevende broeders en zusters in NGK enerzijds en GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid anderzijds.
2. De classis roept de GS op de door de PS Oost verleende goedkeuring in te trekken en de drie kerken in Kampen op te roepen op grond van de Schrift tot eenheid te komen in de toepassing van het zevende gebod inzake homoseksueel samenlevende broeders en zusters.

4. Verweerschrift van GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid d.d. 10 februari 2017

Door GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid is op 10 februari 2017 een verweerschrift ingediend.

III. **Hoorzitting**

Op 22 februari 2017 heeft het generaal deputaatschap een hoorzitting gehouden. Tijdens deze zitting heeft de classis Kampen haar hoger beroepschrift toegelicht en op diverse punten verduidelijkt. De vertegenwoordigers van de GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid hebben een toelichting gegeven op het

verloop van deze zaak en ook hebben zij diverse punten verduidelijkt. Het verslag van deze hoorzitting is in concept aan partijen toegestuurd en is na verwerking van enige opmerkingen vastgesteld.

IV. Ontvankelijkheid

De generale synode heeft zich beraden op de ontvankelijkheid van het hoger beroep ingesteld door de classis.

1. Vraagstelling

De kerkorde geeft de kring van bezwaar- en beroepsgerechtigden tegen bestuurlijke besluiten aan. Dat gaat van breed (elk kerklid kan in bezwaar, F73) naar smal: alleen de kerkenraad en 'betrokkene' kunnen in hoger beroep (F77). Ook in predikantszaken (F78) is de hoger beroepsmogelijkheid gereserveerd voor de 'betrokkene' (in dit geval de predikant) en de kerkenraad. In de kerkorde is niets geregeld over een hoger beroepsmogelijkheid van een meerdere vergadering tegen een uitspraak van een andere meerdere vergadering, in casu de classis en de particuliere synode. Ook in de toelichtingen op de kerkorde (de werkordes) is niets terug te vinden dat wijst op een ruimere toepassing van de omschreven kring van beroepsgerechtigden. In ieder geval is in de ontstaansgeschiedenis van de (herziene) kerkorde niet terug te vinden dat een meerdere vergadering een hoger beroepsmogelijkheid heeft tegen een andere meerdere vergadering.

Reden waarom deputaten hoger beroep aan deputaten kerkorde advies hebben gevraagd en hen de volgende vraag hebben voorgelegd:

“Biedt de rechtsgang, zoals beschreven in de artikelen F76 t/m F78 van de kerkorde, de mogelijkheid voor de classis om tegen een vernietiging van een goedkeuringsbesluit door de particuliere synode in hoger beroep te gaan bij de generale synode?”

2. Uitgebracht advies Deputaten kerkorde

Deputaten kerkorde hebben op 21 maart 2017 advies uitgebracht.

Nu deputaten kerkorde de goedkeurende taak van de classis definieert als 'medebestuur' is zij van mening dat zowel de kerkenraad als de classis partij zijn bij het besluit. Dan komt het de classis ook toe om, net als de kerkenraad, gebruik te maken van de rechtsmiddelen met betrekking tot het besluit. Het zou onevenwichtig zijn als de classis wel haar goedkeuring mag onthouden, maar na door de kerkenraad met succes ingesteld beroep daartegen niet meer zou mogen opkomen in hoger beroep.

3. De generale synode neemt dit advies over en acht het hoger beroepsschrift van de classis Kampen ontvankelijk, zodat op de inhoud daarvan kan worden ingegaan.

V. Beoordeling van het geschil

1. Het onderhavige geschil betreft het onthouden van goedkeuring aan de besluiten 4 en 5. In eerdere instantie werd goedkeuring onthouden vanwege de kwestie van de vrouw in het ambt. Nu de GS van Ede 2014 uitsprak dat de praktische verschillen ten aanzien van de vrouw in het ambt geen verhindering zijn om elkaar vertrouwen te geven inzake de erkenning en aanvaarding van het gezag van de heilige Schrift, is deze belemmering weggenomen. Daarmee vervalt de eerdere reden om goedkeuring aan besluit 4 en 5 te onthouden.
2. Reeds in november 2012 is goedkeuring verleend voor toelating van leden van de GKv Kampen-Noord en Zuid en de NGK Kampen tot elkaars avondmaal. Deze goedkeuring is in het onderhavige geschil niet opnieuw punt van discussie. De goedkeuring wordt door de classis in haar besluit van 2 december 2015 ook niet teruggedraaid. Door goedkeuring te onthouden aan de besluiten 4 en 5 met als redengeving het beleid rond de toelating tot het heilig avondmaal (modus vivendi) en zonder daarbij (expliciet) terug te komen op besluit 3, heeft de classis onjuist gehandeld.
3. Wat betreft de uitspraak van de particuliere synode om, nadat zij uitgesproken heeft dat de classis ten onrechte haar goedkeuring heeft onthouden, alsnog deze goedkeuring zelf te verlenen wordt het volgende overwogen. Artikel F74.1 onderscheidt de kerkelijke rechtspraak als een bijzondere

taak van de meerdere kerkelijke vergaderingen ten opzichte van hun reguliere besluitvorming. Voorts bepaalt artikel E66.1 dat de particuliere synode naast het aanwijzen van de afgevaardigden naar de generale synode uitsluitend belast is met de kerkelijke rechtspraak volgens artikel F76. Dit betekent dat de reguliere besluitvormende taak van de particuliere synode zeer beperkt is en zij binnen het kerkverband als meerdere vergadering niet (meer) beschikt over bestuurlijke taken anders dan de ene taak van aanwijzing van afgevaardigden. De goedkeurende bevoegdheid behoort tot de bestuurlijke taken en reguliere besluitvorming, die is voorbehouden aan de classis. Wanneer de classis deze goedkeuring onthoudt, staat beroep open bij de particuliere synode. De uitspraak van de particuliere synode als kerkelijk rechter dat de classis ten onrechte haar goedkeuring heeft onthouden is voor partijen bindend (artikel F76.4 kerkorde). Dit impliceert dat de classis op grond van de uitspraak gehouden is de goedkeuring alsnog te verlenen, behoudens haar recht om tegen de uitspraak van de particuliere synode in hoger beroep te gaan bij de generale synode. Het behoorde dan ook niet tot de taak van de particuliere synode Oost om in plaats van de classis de goedkeuring te verlenen.

VI. Uitspraak Generale Synode

De generale synode:

1. verklaart het hoger beroepsschrift van de classis Kampen ontvankelijk;
2. verklaart het hoger beroep van de classis Kampen tegen de uitspraak van de particuliere synode Oost ongegrond en bevestigt daarmee de uitspraak van de particuliere synode Oost voor zover zij uitgesproken heeft dat niet ingestemd kan worden met het oordeel van appellant dat de uitspraak van de particuliere synode Oost d.d. 8 december 2016 in strijd is met het Woord van God en het kerkelijk recht en daarmee schadelijk voor de opbouw van de gemeente;
3. spreekt uit dat de goedkeuring die de particuliere synode alsnog gegeven heeft, niet verleend had dienen te worden nu dit niet tot de taak van de particuliere synode behoort;
4. spreekt uit dat er onvoldoende grond is voor de door de classis voorgestane oproep tot eenheid nu de drie betrokken kerkenraden de modus vivendi niet als eindstation zien maar gezamenlijk uitvoering willen geven aan nadere bezinning op pastorale bearbeiding van homostellen;
5. merkt ten overvloede op dat, gezien het bepaalde in art. F77.3 van de kerkorde, waarin bepaald wordt dat de uitspraak van de generale synode bindend is voor partijen, de classis Kampen gehouden is alsnog goedkeuring te verlenen aan effectuering van de kerkenraadsbesluiten van de GKv Kampen-Noord en Kampen-Zuid voor de punten 4 en 5 uit het rapport 'Een wonder in onze ogen' en roept de classis op hiertoe in haar eerstvolgende vergadering over te gaan.